

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PŘÍLOHA Č. 1 SMLOUVY

Plán výchovy a péče přírodního klubu Mraveniště

Platnost od: 1. 4. 2016

Zřizovatel, právní forma: 100 chutí, zapsaný ústav, IČ:032 81 787

kontakt: Pavla Svoboda, tel. 731 615 620, mraveniste.krystofvoudoli@gmail.com

OBSAH

1. Denní časový rozvrh

2. Zázemí

3. Pedagogické zaměření přírodního klubu Mraveniště

3.1 Aktivity

3.2 Tematické oblasti

- Moje tělo
- Rozvoj verbálních a neverbálních komunikačních dovedností. Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
- Sebepojetí, city, vůle
- Dítě a ten druhý
- Dítě a společnost
- Dítě a svět

4. Rozvoj klíčových kompetencí

4.1 Hrubá a jemná motorika

4.2 Sociální kompetence

4.3 Rozvoj sebevědomí a sebepojetí

4.4 Kreativita

4.5 Znalosti o přírodě a ekologii

5. Spolupráce s rodiči

1. Denní časový rozvrh

Počet a věk dětí: max. 12 dětí ve skupině ve věku od 2 let do zahájení povinné školní docházky

Provozní doba: Po-Pá 7:00 – 16:30 hod.

07.00 - 08.00 příchod dětí

08.00 - 09.00 řízené aktivity podle Ročního tematického plánu x samostatné aktivity dle výběru a zájmu dítěte

09.00 – 11.15 odchod do terénu, pobyt v přírodě / činnost dle tematického plánu, svačina

11.15 – 11.30 návrat, osobní hygiena, převlékání

11.30 - 12.00 kruh sdílení

12.00 – 12.30 oběd

12.30 – 14.30 odpočinek/relaxace – vyprávění pohádky, spánek, individuální program x aktivity k ročnímu tematickému plánu

14.30 - 15.00 svačina

15.00 – 16.30 odpolední kroužky, volná hra, vyzvedávání dětí

2. Zázemí

Přírodní klub „Mraveniště“ využívá zázemí 2.n.p. budovy č.p. 76 v obci Kryštofovo Údolí + obecní pozemky + lesní pozemky u studánky

3. Pedagogické zaměření přírodního klubu Mraveniště

Vycházíme z inspirace Montessori pedagogiky (v pojetí R. Wildové – klíčový pojem „volná hra“), čerpáme inspiraci z waldorfské pedagogiky (přírodní materiály, oslavy), používáme pedagogické přístupy orientované na dítě (koncept „Respektovat a být respektován“, Začít spolu).

Pracujeme s pravidly, sdílením a sebehodnocením.

Výhoda malého počtu dětí ve skupině vede k možnosti individuální péče. Zaměřujeme se na podporu samostatnosti a zodpovědnosti.

Přírodní klub Mraveniště je inspirován lesními mateřskými školami. Dopolední program proto probíhá venku za každého počasí. Z charakteru zázemí a každodenního pobytu v přírodě vyplývá přirozené ekovýchovné působení programu.

3.1 Aktivity

- volná hra, experimentování, učení prožitkem a nápodobou
- pohybová a psychomotorická cvičení, rozvoj jemné a hrubé motoriky
- výtvarné aktivity - tvořivá práce s přírodním, odpadovým i jiným materiálem, seznámení se s výtvarnými technikami, seznamování se s uměleckými díly, rozvoj estetického vnímání
- hudební aktivity – rozvoj sluchového vnímání, osvojení písní, koordinace pohybu, seznamování s uměleckými díly
- aktivity vedoucí k rozvoji rozumových a poznávacích schopností – rozvoj jazykových a matematických schopností (matematická představivost), osvojení poznatků z přírodních, společenských a technických věd

3.2 Tematické oblasti

Roční tematický plán (zpracovaný po měsících a aktuálně upravovaný) vychází z těchto témat:

Moje tělo

- uvědomění si vlastního těla (osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví)
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.)
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti, osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků

Rozvoj verbálních a neverbálních komunikačních dovedností. Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností (vnímání, naslouchání, porozumění, výslovnost, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení pojmovému, rozvoj paměti a pozornosti, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- osvojení si elementárních poznatků o abecedě, číslech

Sebepojetí, city, vůle

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je, city plně prožívat a prožitky vyjádřit (pomocí dětem naučit se vřele komunikovat)

Dítě a ten druhý

- podpora podobnosti, spolupráce a rozdílnosti -diverzita – učíme se ji přijímat a na obou těchto charakteristikách budujeme skupinu (komunitu)
- rozvoj komunikativních dovedností, verbálních i neverbálních (dovednost diskuze, formulace svého názoru, dovednost dohody jako možnosti řešení konfliktu)
- rozvoj spolupráce ve skupině (plné začlenění se ve skupině, pocit uznání)

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se)
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Dítě a svět

- přirozené pozorování blízkého prostředí, okolní přírody a života v něm
- Vesmír a svět – planeta Země, kontinenty, biotopy, jazyky
- přirozené poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Čas, kalendář, dny v týdnu, hodiny
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, potok apod.)
- ekologicky motivované hravé aktivity
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí a blízké okolí

Podle tématu měsíce jsou voleny různé činnosti, které z různých úhlů pohledu a úrovní obtížnosti nabídnou dětem zkušenost a poznání nových informací. Viz ROČNÍ TEMATICKÝ PLÁN.

4. Rozvoj klíčových kompetencí

Pravidelným pobytem v přírodě ve věkově smíšeném malém kolektivu dětí je umožněn individuální rozvoj v hlavních oblastech kompetencí předškolních dětí: hrubá a jemná motorika, sociální kompetence, rozvoj sebevědomí a sebepojetí, kreativita a znalosti o přírodě a ekologii.

4.1 Hrubá a jemná motorika

Příroda nabízí pestré podmínky pro rozvoj hrubé motoriky. Při každém pobytu v lese děti trénují rovnováhu na nerovném povrchu, mohou běhat, lézt, přeskakovat a nosit větve a kameny, klouzat po blátivém či zmrzlém povrchu atd. Zvláště nejmladším dětem pohyb v nerovném terénu výborně doplňuje rozvoj chůze, běhu, koordinaci pohybu.

Rozvoj jemné motoriky probíhá prostřednictvím manipulace s drobnými přírodninami (jehličí, kamínky, tráva). Jemnou motoriku děti rozvíjí i při jednoduchých ručních pracích a práci na zahrádce (sázení semínek).

Pomocí cílených, zejména výtvarných činností lze rozvíjet předškolní motorické dovednosti, podobně jako v běžné MŠ. Při pohybu jsou zapojeny smysly, zejména zrak a hmat, je rozvíjena prostorová orientace. Děti se rovněž učí rozpoznat a respektovat hranice své fyzické zdatnosti a rozvíjí znalost o svém těle tím, že zapojují různé svalové skupiny.

V přírodním prostředí se přirozeně naplňují vývojové fáze :

"Dítě by mělo mít takové prostředí, aby mohlo dělat do sytosti následující činnosti. Zásadou je, že pokud taková činnost je nevhodná či nebezpečná, dospělý by měl umožnit ji dále provádět, ale za určitých pravidel, aby dítě nic nepoškodilo a neohrožovalo sebe ani druhé.

Běhat, bouchat do věcí, bouchat věcmi o sebe, cupovat, dupat, experimentovat, házet, houpat, hrabat, chodit po schodech, klepat, krájet, mačkat, míchat, nosit všemožné předměty (nejenom po rovině, ale i přes nejrůznější překážky), otvírat a zavírat dveře, párat, plácát na vodní hladinu, protřepávat, přelévát a vylévát, rozbíjet, skákat, srovnávat, stavět v blátě i písku, stříhat, šplhat, tahat, trhat, třídit, vkládat předměty do sebe, vrhat a házet, vydlobávat...."

Rebeca Wildová: Svoboda a hranice, láska a respekt. Dharma Gaia 2010

4.2 Sociální kompetence

V přírodě vzniká celá řada situací a sociálních interakcí vyžadujících spolupráci, respekt, řešení konfliktů dohodou, rozpoznání pocitů druhého. Při pobytu v lese hraje důležitou roli vzájemná pomoc. Vždy platí obecné pravidlo, že dospělý jde příkladem. Je proto ochotný pomoci, vyslechnout, projevit soucit, navrhuje řešení situace atd.

Sociální kompetence jsou rozvíjeny během volné hry, kdy se děti sdružují za účelem společné činnosti, nebo při spolupráci na společných úkolech, které nabízí pedagog. Jednou z velmi podstatných sociálních kompetencí je respekt k druhému. S tím souvisí i dodržování dohodnutých pravidel jako je nezasahování do soukromí ostatních (např. do batůžků) či hledání spravedlivé dohody. Děti se rovněž učí rozpoznat citění své i druhých. Pokud je někdo unavený, děti nebo pedagog nabídne pomoc – vezme dítě za ruku, nese mu předem určený kus cesty batůžek apod.

4.3 Rozvoj sebevědomí a sebepojetí

Děti se učí poznat vlastní hranice, pocity a potřeby. Jednou z prvních příležitostí pro

rozvoj poznání vlastních potřeb a pocitů v přírodním klubu je proměnlivost teploty při různých činnostech. Děti jsou vybavené a oblečené svými rodiči, kteří se řídí více či méně úspěšnou předpovědí počasí. Při intenzivní aktivitě se však děti i v mrazivém dni mohou přehřát. Uvědomění si tohoto pocitu jim pomůže vyhnout se nepříjemným následkům. Pedagogové se proto cíleně ptají, aby pomohli dětem uvědomit si vlastní pocit tepla či chladu a případně podle toho upravit oblečení. Pro rozvoj sebevědomí je les vhodný díky rozmanitým podnětům k aktivitám a stupňům jejich obtížnosti, které nabízí. Každé dítě si může nalézt strom, na který dokáže vylézt, výši větve, kterou přeskočí, rostlinu, kterou umí určit. Zároveň také poznává, že se ve svých schopnostech mezi sebou přirozeně lišíme.

4.4 Kreativita

Děti si předměty hry nalézají v přírodninách kolem sebe. Rozvoj tvořivosti je proto přirozená součást palety kompetencí, které jsou pobytem v přírodě rozvíjeny. Ve hře rozvíjí svou motoriku, svou představivost a konečně i své obrazové a symbolické myšlení, které je podmínkou pro nabytí kulturních technik jako je čtení, psaní, počítání a dokonce i práce s počítačem. První základní podmínkou je, aby mělo dítě díky blízkosti rodičů nebo blízké osoby pocit jistoty. Druhou základní podmínkou je, aby mohlo bezpečným způsobem zkoumat své okolí a bez rušivých zásahů plnit úkoly, které si samo zadalo, dokud samo neztratí zájem. Dítě má od narození k dispozici vše, co potřebuje k získání všech kompetencí. Schopnost volné hry je geneticky uložena. Hra samotná je pak zároveň metodou, prostředkem, impulsem i odměnou. **Při volné hře dítě posouvá samo sebe dál ve svém vývoji.**

Děti také ještě neznají rozdíl mezi pojmy práce a hra. Vše je pro ně hra. Pozorují dospělé a chtějí se zapojit do jejich činností, být užitečné. Proto najdou v přírodním klubu připravené malé **hrabičky a lopatky, skutečně sázejí semínka atd.**

4.5 Znalosti o přírodě a ekologii

Děti jsou v předškolním věku přirozeně zvědavé a proměnlivá příroda vyvolává četné otázky „co je to“ a „proč se takto děje“. Pobyt v přírodě je proto ideální příležitostí pro postupné poznávání a pojmenovávání jejích částí a dějů. Tyto projekty souvisí s ročním obdobím a jsou inspirovány pozorovatelnými prvky v přírodě (poznávání listnatých stromů na podzim, pozorování a poznávání ptáků v zimě u krmítka a na holých větvích, vliv erozní činnosti vody na jaře, když taje sníh atd.). Příroda rovněž poskytuje ojediněle široké spektrum podnětů, které se průběžně proměňují se změnami počasí a ročního období. Děti tak mají unikátní příležitost naučit se tyto podněty vnímat, reagovat na ně a prostřednictvím vlastního prožitku pochopit souvislosti dějů v přírodě. Děti dlouhodobým pobytem v přírodě získávají velké množství na sebe logicky navazujících informací, které rozvíjí komplexní systém myšlení. Příroda se stává přirozenou součástí jejich každodenního života, přírodní prostředí se stává důvěrně známým a přátelským, stává se součástí jejich domoviny. Pobyt dětí v přírodě posiluje fyzickou kondici, sebedůvěru, odpovědnost, posiluje sociální vazby a spolupráci a pozitivně působí na psychiku dítěte.

5. Spolupráce s rodiči

Výchova a péče probíhá v úzké spolupráci s rodiči dětí.

Předpokladem pro úspěšnou spolupráci s rodiči je dobrá komunikace, respektující a pravidelná.

V Kryštofově Údolí dne 1.4. 2016

Zpracovala: Mgr. Stanislava Fedurcová

Odborná konzultace: PaedDr. Lenka Hřibová